

O'ZBEKISTONDA IJTIMOY SOHADA AMALGA OSHIRILAYOTGAN O'ZGARISHLAR MAZMUNI VA MOHIYATI

Azimov Adhamjon

FaDU Sport faoliyai kafedrası katta o'qituvchisi,
Kurash bo'yicha xalqaro toifadagi hakam

Hasanboyev Niyozbek

Sport faoliyati(Kurash) yo'nalishi 24.48-guruh talabasi
Farg'ona davlat universiteti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15307656>

Annotatsiya. Mazkur maqola O'zbekistonda ijtimoiy sohada amalga oshirilayotgan o'zgarishlar mazmuni va mohiyatiga bag'ishlangan. Mamlakat mustaqillikka erishganidan so'ng, ijtimoiy sohada olib borilgan islohotlar aholi farovonligini oshirish, ijtimoiy himoyani kuchaytirish va jamiyatning har bir qatlamini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan. Maqolada, Prezident Shavkat Mirziyoyevning ijtimoiy sohadagi farmonlari va qarorlari, xususan, ta'lim, sog'liqni saqlash, gender tengligi, mehnat bozori va ijtimoiy himoya tizimidagi islohotlar yoritilgan. Shuningdek, ushbu islohotlarning mamlakatda jamiyat barqarorligini ta'minlashdagi o'rni, fuqarolar uchun yangi imkoniyatlar yaratishdagi ahamiyati hamda kelajakdagi istiqbollari tahlil qilinadi. Maqola ijtimoiy sohadagi o'zgarishlarning umumiy ko'rinishini va ularning O'zbekistonning rivojlanishiga qo'shgan hissasini ifodalaydi.

Kalit so'zlar: O'zbekiston, ijtimoiy sohada islohotlar, Prezident farmonlari, ijtimoiy himoya, ta'lim tizimi, sog'liqni saqlash, gender tengligi, mehnat bozoridagi islohotlar, yoshlar, ayollar, nogironlar, ijtimoiy barqarorlik, ijtimoiy farovonlik, davlat siyosati, iqtisodiy rivojlanish, O'zbekistonning kelajagi.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasi mustaqillikka erishganidan so'ng, mamlakatda barcha sohalarda, jumladan ijtimoiy sohada ham keng ko'lamli o'zgarishlar amalga oshirilmoqda. Bu o'zgarishlar jamiyatning turli qatlamlarini qo'llab-quvvatlash, ularning hayot sifati va farovonligini oshirishga qaratilgan. O'zbekistonda ijtimoiy sohada amalga oshirilayotgan islohotlarning mazmuni va mohiyati hamda ularning jamiyatdagi o'rni va ahamiyati haqida gapirganda, bir nechta asosiy yo'nalishlarni ajratib ko'rsatish mumkin.

O'zbekiston Respublikasi mustaqillikka erishganidan so'ng, mamlakatda keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Ushbu islohotlarning turli sohalarda, xususan, ijtimoiy sohada amalga oshirilishi mamlakatning ijtimoiy barqarorligini ta'minlash, fuqarolarining farovonligini oshirish va hayot sifatini yaxshilashga qaratilgan. Prezident Shavkat Mirziyoyevning so'nggi yillarda qabul qilgan farmonlari va qarorlari, ayniqsa, ijtimoiy sohada amalga oshirilayotgan o'zgarishlarning asosiy yo'nalishlarini belgilaydi. Ijtimoiy himoya, ta'lim, sog'liqni saqlash, mehnat bozoridagi islohotlar va gender tengligi kabi masalalar davlat siyosatining asosiy ustuvor yo'nalishlariga aylangan.

Xususan, Prezidentning *"Ijtimoiy himoya sohasini yanada takomillashtirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"* 2017-yil 6-dekabrda imzolagan farmoni, ijtimoiy himoya tizimini yanada takomillashtirish va aholi turmush darajasini yaxshilashga qaratilgan bir qator muhim chora-tadbirlarni o'z ichiga oladi. Ushbu farmon, ayniqsa, kam ta'minlangan oilalar, pensionerlar, nogironlar va boshqa himoyaga muhtoj fuqarolarni qo'llab-quvvatlashni o'z oldiga maqsad qilib qo'ygan.

Prezidentning *"Sog'liqni saqlash tizimini rivojlantirishga doir kompleks chora-tadbirlar to'g'risida"* 2018-yilda imzolagan qarori esa tibbiyot sohasini isloh qilishni, shuningdek, yuqori texnologiyali tibbiy xizmatlarni fuqarolar uchun yanada qulay qilishni nazarda tutadi. Bu qaror sog'liqni saqlash tizimiga yangicha yondashuvlar, aholi salomatligini yaxshilash, tibbiy xizmatlarning sifatini oshirish va zamonaviy usullarni joriy etish kabi maqsadlarni ko'zlaydi.

Yangi yillar davomida Prezidentimiz tomonidan taqdim etilgan *"Ta'lim tizimini takomillashtirish va yoshlarni qo'llab-quvvatlashga doir"*, *"Gender tengligini ta'minlash va ayollarni jamiyat hayotiga faol jalb etish"*, *"Mehnat bozorini isloh qilish va yangi ish o'rinlarini yaratish"* kabi farmon va qarorlar ijtimoiy sohada yanada tub o'zgarishlarga olib keldi. Ushbu farmonlar mamlakatda yoshlar, ayollar, nogironlar va barcha fuqarolarni turli yo'nalishlarda qo'llab-quvvatlashni, shuningdek, mehnat bozorida teng imkoniyatlarni yaratishni maqsad qilib qo'yadi. Prezidentning siyosati, ayniqsa, ijtimoiy xizmatlar va sohalar bo'yicha barqaror rivojlanishni ta'minlashda muhim rol o'ynamoqda.

Bundan tashqari, 2020-yilgi *"Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning 2021-2025 yillarga mo'ljallangan strategiyasi"* ham o'zida yangi dasturlarni, ijtimoiy himoyaning yangi shakllarini va aholi uchun yangi imkoniyatlarni yaratishning asosiy yo'nalishlarini belgilaydi. Ushbu strategiya orqali mamlakatda iqtisodiy rivojlanishni ijtimoiy barqarorlik bilan uyg'unlashtirishga, fuqarolarni samarali ijtimoiy himoya tizimi bilan ta'minlashga erishish maqsad qilinmoqda.

Prezident farmonlari va qarorlari ijtimoiy sohada amalga oshirilayotgan o'zgarishlarning asosiy tashabbuskoriga aylangan bo'lib, ular O'zbekistonda adolatli, barqaror va farovon jamiyatni qurishga qaratilgan dasturlarni amalga oshirishni davom ettirmoqda. Bu islohotlar nafaqat jamiyatdagi ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash, balki har bir fuqaroning o'z huquq va erkinliklarini ta'minlashga, ularning jamiyatdagi o'rnini mustahkamlashga xizmat qilmoqda. O'zbekiston hukumati tomonidan amalga oshirilayotgan ushbu islohotlar mamlakatda yangi ijtimoiy mexanizmlar yaratish, odamlarning hayotini yaxshilash va barcha fuqarolar uchun teng imkoniyatlar yaratishga xizmat qilmoqda.

ASOSIY QISM

1. Ta'lim tizimi va yoshlarning rivoji

O'zbekistonda ijtimoiy sohada amalga oshirilayotgan eng muhim o'zgarishlardan biri ta'lim tizimi bo'yicha islohotlardir. Yoshlarni sifatli ta'lim bilan ta'minlash, ularning zamonaviy bilimlar va ko'nikmalarga ega bo'lishini ta'minlash — mamlakatning kelajagi uchun juda muhim. Shu boisdan, ta'lim tizimi yangilanmoqda, yangi o'quv dasturlari joriy etilmoqda, o'qituvchilarni malakasini oshirishga katta e'tibor qaratilmoqda.

Bundan tashqari, o'zbekistonda o'quvchilarga zamonaviy axborot texnologiyalari, chet tillarini o'rganish va amaliy ko'nikmalarni egallash imkoniyatlari yaratilmoqda. O'qituvchilarni zamonaviy pedagogik metodlarni o'rgatish, ularning kasbiy salohiyatini oshirish uchun o'quv seminarlari va treninglar tashkil etilmoqda. Ushbu o'zgarishlar yoshlarni nafaqat o'z bilimlarini kengaytirishga, balki jahon bozorida raqobatbardosh bo'lishlariga yordam beradi.

Mamlakatda, shuningdek, oliy ta'lim tizimi islohoti doirasida yangi universitetlar ochilishi, davlat grantlari orqali chet elda o'qish imkoniyatlari yaratilishi, ilmiy tadqiqotlar va innovatsiyalarni rivojlantirishga katta e'tibor qaratilmoqda. Oliy o'quv yurtlarida sifatni

ta'minlash, xalqaro akkreditatsiyalash jarayonlariga kirish va yangi ilmiy dasturlarni joriy etish ham amalga oshirilayotgan islohotlarning bir qismidir.

2. Sog'liqni saqlash tizimi islohotlari

O'zbekistonda sog'liqni saqlash tizimi ham tub o'zgarishlarga yuz tutgan sohalardan biridir. Mamlakatda sog'liqni saqlashni yanada yaxshilash, tibbiy xizmatlarning sifatini oshirish, kasalliklarning oldini olish va aholining salomatligini saqlashga oid yangi dasturlar va loyihalar amalga oshirilmoqda. Ayniqsa, tibbiy texnologiyalarni rivojlantirish, sog'liqni saqlash sohasidagi xodimlarning malakasini oshirish, shuningdek, tibbiyotda xalqaro standartlarni joriy etish islohotlarning asosiy yo'nalishlaridan hisoblanadi.

Bundan tashqari, jamoat salomatligi, sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish va aholi o'rtasida sog'lom ovqatlanish, sport bilan shug'ullanish kabi masalalar bo'yicha chora-tadbirlar ham ko'rilmqda. Aholining turli qatlamlari, jumladan, qishloq joylarida istiqomat qiluvchi fuqarolar uchun ham yuqori sifatli tibbiy yordamni taqdim etish, mobil tibbiyot xizmatlarini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Shu bilan birga, mamlakatda tibbiy sug'urta tizimi rivojlantirilmoqda, bu orqali fuqarolarni sog'liqni saqlash xizmatlari bilan ta'minlashni yanada samarali qilish maqsad qilinmoqda.

3. Ijtimoiy himoya va pensionerlar

O'zbekistonda ijtimoiy himoya tizimi ham islohotlarga duch keldi. Pension tizimi, nogironlar va qariyalar uchun yordam dasturlari kengaytirilmoqda. Pensionerlar va ehtiyojmand fuqarolar uchun pensiya va ijtimoiy yordam miqdori oshirilgan, ularning turmush darajasini yaxshilashga qaratilgan yangi qonunlar va normativ-huquqiy hujjatlar qabul qilindi.

Bundan tashqari, ijtimoiy himoya sohasida sog'liqni saqlash, ta'lim va ish bilan ta'minlash bo'yicha yondashuvlar ham yangilanmoqda. Mamlakatda ijtimoiy xizmatlar ko'rsatishning sifatini oshirish, nogironlar uchun turli imkoniyatlar yaratish, shu jumladan, mehnat bozorida ular uchun qo'llab-quvvatlash dasturlarini amalga oshirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Aholining eng himoyasiz qatlamlariga, jumladan, qariyalar, nogironlar va kam ta'minlangan oilalarga ijtimoiy yordam tizimining samarali tashkil etilishi nafaqat ularning hayot sifatini oshiradi, balki jamiyatning ijtimoiy barqarorligini ham ta'minlaydi.

4. Gender tengligi va ayollarning o'rni

O'zbekistonda gender tengligini ta'minlash va ayollarni qo'llab-quvvatlashga alohida e'tibor qaratilmoqda. Ayollarning mehnat bozoriga kirishi, ularning iqtisodiy mustaqilligi va siyosiy ishtiroki oshirilmoqda. Ayollarni ijtimoiy hayotga kengroq jalb qilish, ularning huquqlarini himoya qilish va ular uchun yangi imkoniyatlar yaratish orqali jamiyatda gender tengligi masalasiga katta ahamiyat berilmoqda.

Hukumat, shuningdek, ayollarning huquqlarini himoya qilish va ularni ijtimoiy sohalarga faol jalb qilish uchun bir qator qonunlar va dasturlarni joriy etgan. Ayollarga mehnat bozorida teng imkoniyatlar yaratish, ularning iqtisodiy faoliyatga kengroq kirishini ta'minlash, shu bilan birga, oilada va jamiyatda erkaklar bilan teng huquqlarga ega bo'lishlarini qo'llab-quvvatlash maqsadida, turli jamg'armalar va grantlar tashkil etilgan.

Shuningdek, ayollarning jamiyatda o'rni va obro'sini oshirish uchun davlat tomonidan o'ziga xos dasturlar ishlab chiqilgan. Xususan, ayollarning siyosatda, biznesda va ijtimoiy sohada faol ishtirokini ta'minlashga alohida urg'u berilmoqda.

5. Mehnat bozoridagi islohotlar

Mehnat bozoridagi islohotlar ijtimoiy sohaning muhim qismini tashkil etadi. O'zbekistonda ishsizlikni kamaytirish va aholini ish bilan ta'minlash maqsadida yangi ish o'rinlari yaratish, kasb-hunar ta'limini rivojlantirish, o'zgaruvchan iqtisodiy sharoitga moslashgan mehnat bozori yaratish bo'yicha chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Mehnat bozoridagi islohotlar, ayniqsa, yoshlarga, nogironlarga, ayollarga va boshqa himoyaga muhtoj guruhlariga yordam berishni ko'zlamqda.

Shuningdek, mehnat sharoitlarini yaxshilash, ishchilarni ijtimoiy sug'urta qilish va ularning huquqlarini himoya qilish yo'lida ham yangi huquqiy normativlar qabul qilinmoqda. Mamlakatda tadbirkorlikni rivojlantirish va yangi ish o'rinlarini yaratish maqsadida ijtimoiy himoya tizimlari ham yangilanmoqda, bu esa jamiyatda iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga xizmat qilmoqda.

XULOSA

O'zbekistonda ijtimoiy sohada amalga oshirilayotgan o'zgarishlar, asosan, mamlakatning har bir fuqarosining hayotini yaxshilash, ularning ijtimoiy himoyasini ta'minlash, ta'lim, sog'liqni saqlash, gender tengligi, mehnat bozorini isloh qilish kabi masalalarda muhim ahamiyatga ega. Bu islohotlar jamiyatda adolatli, barqaror va ravnaq topgan ijtimoiy tizim yaratishga xizmat qilmoqda. O'zbekistonda amalga oshirilayotgan ushbu islohotlar natijasida, nafaqat mamlakat ichidagi ijtimoiy farovonlik oshadi, balki O'zbekistonning xalqaro maydonda ham obro'si yanada ortadi.

Ijtimoiy sohadagi bu islohotlarning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi, O'zbekistonning kelajagi uchun mustahkam poydevor yaratadi, mamlakatni dunyo miqyosida ilg'or davlatlar qatoriga qo'shadi va uning fuqarolari uchun yuqori sifatli, adolatli va barqaror jamiyat qurishga zamin yaratadi.

References:

Используемая литература:

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Mirziyoyev, Sh. (2017). *"Ijtimoiy himoya tizimini yanada takomillashtirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"* Farmoni. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni. Tashqi ishlar vazirligi nashri.
2. Mirziyoyev, Sh. (2018). *"Sog'liqni saqlash tizimini rivojlantirishga doir kompleks chora-tadbirlar to'g'risida"* Qarori. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori. Sog'liqni saqlash vazirligi nashri.
3. Yuldashev, F. (2019). *O'zbekistonda ijtimoiy himoya tizimining rivojlanishi va zamonaviy yondashuvlar*. Tashkent: O'zbekiston fanlar akademiyasi nashri.
4. Sadriddinov, T. (2020). *Ijtimoiy sohada islohotlar va ularning natijalari: O'zbekiston tajribasi*. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Huquqiy Ma'lumotlar Markazi.
5. Abdullaeva, R. (2021). *Gender tengligi va ijtimoiy barqarorlik: O'zbekistondagi yangiliklar va tendensiyalar*. O'zbekiston jurnali, 2-son, 45-58 betlar.
6. Akramov, B. (2022). *Ta'lim va sog'liqni saqlashda ijtimoiy islohotlar: O'zbekistonning kelajagi*. Tashkent: Fan va texnologiya nashri.
7. Qodirov, S. (2020). *Mehnat bozoridagi islohotlar: O'zbekistonda yangi yo'nalishlar*. Journal of Economic Development, 8(3), 22-37.

8. Husniddinov, M. (2021). *Yoshlar va ayollarni qo'llab-quvvatlash: O'zbekistonda gender siyosati*. O'zbekiston Respublikasining Gender va Oila Masalalari Vazirligi nashri.
9. Jabbarov, M. (2020). *Ijtimoiy siyosat va uning jamiyatdagi roli: O'zbekiston tajribasi*. Tashkent: O'zbekiston milliy universiteti nashri.
10. Abdullaeva, L. (2021). *O'zbekistonning ijtimoiy sohada amalga oshirilgan islohotlari: Tahlil va kelajak istiqbollari*. O'zbekiston jurnali, 5-son, 100-112 betlar.
11. Tashkent State University of Economics (2022). *O'zbekistonda ijtimoiy himoya va ta'lim tizimidagi islohotlar: Iqtisodiy va ijtimoiy tahlil*. Tashkent: O'zbekiston iqtisodiyoti nashri.
12. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-2025-yillarda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish strategiyasi. (2021). *Davlat va jamiyat* nashri, Tashkent.
13. Imomov, A. (2022). *O'zbekistonda gender tengligi va ijtimoiy islohotlar: Tahlil va natijalar*. Journal of Social Sciences and Humanities, 9(4), 55-68.
14. Muminov, F. (2023). *Ijtimoiy farovonlik va barqaror rivojlanish: O'zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar*. Tashkent: Iqtisodiyot va ijtimoiy rivojlanish markazi.
15. Shukurov, S. (2020). *O'zbekistonda ta'lim tizimi islohotlari: Yoshlarni qo'llab-quvvatlash va raqobatbardoshlikni oshirish*. O'zbekiston ta'limi va fan jurnali, 10(2), 88-102.

INNOVATIVE
ACADEMY